

אבות פרק ב' חלק י"ז

ר"ש ה' תורתו אומנתו שלא הפסיק מלימודו כדי להתפלל, ולכן הבהיר לתלמידיו שהם - שאינם במדרגתו - צריכים להיזהר בתפילה. ולחבריו, שתורתם אומנתם, אמר: "כשאתה מתפלל" - שגם הם מתפללים מזמן לזמן - לא יתפללו כמשאוי, אלא "רחמים ותחנונים".

"רבי שמעון אומר הוי זהיר בקריאת שמע ובתפילה וכשאתה מתפלל אל תעש תפילתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום... ואל תהי רשע בפני עצמך".

לכאורה צריך להבין הרי שני הבבות הראשונות הם דין ולא מילי דחסידותא? ומהו השייכות של הבבא השלישי לשני בבות הראשונות.

והביאור: ר' שמעון בן נתנאל היה תורתו אומנתו כמו רשב"י, ולכן לא הפסיק לקריאת שמע ולתפילה (כמאמר רשב"י בירושלמי: "כגון אנו כו' אפילו לקריאת שמע אין אנו מפסיקין", שזהו הנהגה רק ליחידי סגולה מאלו שתורתם אומנתם), ולכן הבהיר לתלמידיו שאף על פי שהוא אינו מפסיק מכל מקום תלמידיו צריכים להיות זהירים בזה.

ולחבריו - שתורתם אומנתם - אמר: "כשאתה מתפלל", שגם הם מתפללים מזמן לזמן, לא יהיה זה כמשאוי - כי רוצים לחזור ללמוד - אלא רחמים ותחנונים.

והנה מב' הבבות הראשונות רואים שרבי שמעון בן נתנאל היה תורתו אומנתו (ע"ד רשב"י, והיה ממארי קבלה שהיה מרכבתא לשכינתא, וכשפתח במעשה מרכבה רעשה הארץ ונראתה הקשת בימיו, קשת שלא היתה ביומא דעיבא, אלא קשת למעליותא, כמו שנאמר במעשה מרכבה), ולכן הרי הוא כרשב"י שיכול לפטור את כל העולם מן הדין, ולכן היה צריך להבהיר "ואל תהי רשע בפני עצמך", דאם האדם מחשיב את עצמו לרשע לא ישוב בתשובה. דבכלל כשאדם אינו עושה תשובה אזי ה' מביא עליו יסורים כדי לעוררו לתשובה, אך רבי שמעון פוטר את העולם מן הדין, וא"כ האדם לא ישוב בתשובה מפני היסורין, ולכן הבהיר "ואל תהי רשע בפני עצמך", אלא שיעשו תשובה - אף שלא יהיו יסורין - תשובה מתוך הרחבה.